

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen

Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., Goes
Telef. No. 2424 — Postrekening No. 36000

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling.
Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar.
Advertentiën: 40 ct. p. regel. Losse nummers 20 ct.

INHOUD: Weerkeer — Hoofdartikel: Woordgezag of Wetenschapsdwang I — Uit de Schrift: Het spottiedje van druiven en tanden — Kerkelijk leven: De dolantie moreel veroordeeld — Geleerde Heeren? — Een zuiver geluid — Brieven aan een jongeren tijdgenoot — Perschoon — Kerknieuws — Aan onze lezers.

WEERKEER

Toen met behulp van verraad van N.S.B.-ers, onder wie een niet geschorst voormalig gereformeerd Haagsch predikant, deitsche hand de persen van „De Reformatie” stil legde na ons nummer van 16 Augustus 1940, den uitgever beroofde van zijn na 10 Mei 1940 merkwaardig snel uitgedijde abonnementslijsten, en den redacteur achter een celdeur stoppte, die met de letter „P” voorzien was, en derhalve hem als „passant”, waarschijnlijk naar een concentratiekamp, bleek aan te merken, ontbrak aan eerstgenoemde de gelegenheid, de lezers in te lichten over de oorzaak van het verdwijnen van ons blad, en over onze overtuiging, dat het te eeniger tijd in eenigen vorm zou wederkeren.

Die tijd is langer uitgebleven, dan wij dachten. Maar door de groote genade Gods is hij er eindelijk. Wij zeggen Hem daarvoor van harte dank.

Die dank wordt niet verminderd door het feit, dat in de bijkans vijf jaren, die ons van uitgever en lezers verre hebben gehouden, de noodzaak is ontstaan, den „vorm”, waarin ons blad thans opnieuw verschijnt, heel anders te doen zijn dan daar achter die deur met de letter P ooit is gedroomd. Op het verraad, waarop zooeven werd gedoeld, is een ander gevolgd, — en dat lag op het terrein der kerk. De Haagsche predikanten, die den stadgenoot-vernietiger van Koningin en volk niet schorsten, hebben wel alarm geroepen tegen den niet-stadgenoot, die van synodale besluiten van 1944 zich op een honderdmaal korter afstand verwijderd had dan gezegde Haagsche ex-predikant zulks gedaan had ten aanzien van de synodale besluiten van 1936 — inzake de N.S.B. De afstand was honderdmaal korter, de actieradius ook. Want de man, tegen wien de Haagsche predikanten — van „succes” verzekerd, naar uit den naieven mond van één hunner bleek — alarm riepen, had geen blad meer; zijn blad, het was het onze, was door duitsche revolutionairen „verboden”; hij had slechts de synode zelf over zijn distancieering van één van haar besluiten ingelicht, en daarna, toen zij werkeloos bleef, de raden der gereformeerde kerken, die er recht op hadden dit te weten. Maar de ex-predikant, tegen wien de Haagsche bedienaren van het Woord geen publiek alarm sloegen, schoon hij de besluiten van 1936 inzake N.S.B. met voeten trad, schreef in schier alle bladen. En schreef reeds eerder aan hen. En liet in die alle aan ieder weten, dat en hoe hij zich van het gereformeerde leven had gedistancieerd.

De situatietekening is kort en onvolledig, maar het vervolg is toch wel min of meer bekend. Er kwam een schorsing, er kwam een afzetting, en een aantal andere ambtsdragers, dat in de honderden reeds loopt, deelde in hetzelfde lot. De scheur was

daarmee getrokken in het eens zoo bloeiende gereformeerde kerkelijke leven in Nederland.

Het eerste gevolg voor ons blad is uiteraard, dat zonder meer van de medewerking van velen, wier naam op 18 Aug. 1940 nog in den kop van ons blad vermeld stond, wordt afgezien. Ons nummer geeft geen lijst van medewerkers nog. Ze zijn er wel; reeds zijn nieuwe, hechte banden gelegd, versterkt door de groote vreugde, die het her-ademen in een gezuiverde kerkelijke atmosfeer begeleidde. Het kerkverband is onder wie aan het kerkverband zijn trouw gebleven, gered, — en uit een zóó verstevigd kerkverband groeit het medewerkerschap in een gemeenschappelijke voorlichtings- en samenbin-

O levende oirsprong....

*O levende oirsprong aller gaeven,
Die 't al kunt koesteren, en laeven,
En in woestynen droogh en naer
Ons noodduft schafte veertigh jaer:
Hier water uit de hardste steenen;
Daer Manne, om hut en tenten henen,
In 't kriecken van den dageraad,
Gespreit, als korianderzaed;
Als dauw, en rijp, verzaemt in kruicken,
Tot troost der hongerige buicken:
O grondelooze waterwel,
Ontsluit uw wateraders snel,
Verquick ons met een zee van boven,
Op dat u vee en menschen loven.*

Joost v. d. Vondel, Gebroeders,
575—588.

dingsdienst snel en vlot. Dat we nog geen namen publiceerden, ligt niet aan het ontbreken ervan, doch aan de onmogelijkheid van contact met allen, die tot medewerking bereid zullen blijken. We hopen spoedig hun namen te kunnen melden.

Het tweede gevolg is, dat ons blad zijn naaste werkprogram zich vanzelf ziet aangegeven. Niet alleen brengt de desolate toestand, waarin land en volk verkeerden na de aanvankelijke bevrijding van een deel van 't rijksgedebiet, de roeping mede, om te pogen het licht van Gods Woord daarover te doen schijnen. Maar ook plaatsen de voorgenaamde kerkelijke procedure ons voor den noodzaak, de droeve rechtskrenking, daarin aan den dag getreden, bloot te leggen, de voosheid der dienaangaande verschenen synodale rapporten aan te wijzen, en het antwoord op een ingebrachte beschuldiging, voor welk antwoord een synode in haar officiële handel geen plaats wilde inruimen, niettemin hier te geven. Voorts is de opbouw van een door synodale misgrepen verscheurd kerkelijk leven naaste en blijvende roeping.

Noch door de nationale, noch door de kerkelijke ellende is ons blad uit zijn koers gebracht. Deze volzin is geen bijdrage tot de kennis van onze zelf-

analyse, doch bedoelt de *richting*, waarin ons blad zich de laatste jaren bewoog, als onveranderd aan te wijzen. Mede om daaraan uitdrukking te geven hebben wij, uitgever en redacteur, besloten, de nummering van jaargang en nummer te vervolgen als ware er geen hiaat van bijkans vijf jaren. We komen immers niet met een nieuw orgaan, doch met het oude. Gebrekkige postverbindingen zullen in den eersten tijd velerlei ongerief mogen verontschuldigen. Evenals het nog even uitblijven van onze wekelijksche Catechismus-bijlage. Schoon het vijf-jaren-intermezzo een pijnlijk duidelijke streep gehaald heeft door de „berekeningen”, die de redacteur voor zijn levenswerk gemaakt had, wij hopen toch den draad van deze bijlage op te nemen, daar, waar de duitscher hem ons uit de handen rukte.

In diepe smart, doch met dankbare verwondering over wat Gods genade vermocht heeft in hun kortstondig leven, gedenken wij die medewerkers, die in ons laatst verschenen nummer nog aan ons blad verbonden waren, doch sinds geleden hebben, dan wel bezweken zijn onder de wreede hand van den overweldiger van Mei 1940. Het zijn de heeren, neen, de broeders: Dr R. J. Dam, Ds J. Kapteyn, Dr M. B. v. 't Veer. Zij hebben evenals ouderling A. Scholtens, die ook nauw met ons blad meeleefde, hun levend geloof doen werken door de liefde. Die liefde bracht het voorlaatste offer, dat van de vrijheid, of ook het laatste, dat van het leven. In dat offer bleken zij getrouw aan wat ons blad heeft gepredikt en getuigd in de bewogen jaren, die vóór 10 Mei 1940 in den inhoud van ons orgaan zich veelszins hebben weerspiegeld. En hoe verheugt het ons, te weten, dat zij allen zonder uitzondering, met ons gekozen hebben of zouden gekozen hebben te gaan langs het pad, dat ook onze redacteur gemeend heeft te moeten volgen. Met Ds Kapteyn en ouderling Scholtens is in dezen niet kunnen gesproken worden, — maar hun houding ware geen oogenblik onzeker geweest. Met Dr R. J. Dam, die zonder gerucht zich schaarde onder de drie Kamper docenten, die de traditie van het verleden slechts in vrijmaking van ongodelijke synodale besluiten wisten te kunnen bewaren, en met Dr M. B. van 't Veer, dien velen reeds als den vierde zich dachten, kon wel worden gesproken. Hun taal was duidelijk als hun daad.

In een samenvattende beschouwing over het tijdsgewricht, waarin we ons bevinden en onze positiekeuze dienaangaande treden wij thans niet: ons blad zal vanzelf zijn aandacht hieraan geven.

Met de bede, dat de herwonnen vrijheid moge dienstbaar gesteld worden, ook door onzen zwakken, en thans misschien nog meer dan vroeger door anderen arbeid te vaak belemmerden arbeid, aan de doorwerking der beginselen, die onze onveranderde, in de vuurproef verdiepte aandacht hebben, leggen wij de noden van ons blad neer voor Hem die de eeuwen regeert, de volken der wereld naar de voleinding stuwt, maar altijd „de volken” Israëls „bemint”. (Deut. 33:3).

K. S.